रकम र सरकारी ठेक्का बन्दोबस्त ऐन, २०२०

लालमोहर र प्रकाशन मिति

२०२०।४।३२

संशोधन गर्ने ऐन

१. रकम र सरकारी ठेक्का बन्दोबस्त (पहिलो संशोधन) ऐन, २०२५ — २०२५।५।२७

२. अर्थसम्बन्धी केही नेपाल ऐन संशोधन गर्ने ऐन, २०४७ — २०४७।८।२७

प्रमाणीकरण र प्रकाशन मिति

३. गणतन्त्र सुदृढीकरण तथा केही नेपाल कानुन संशोधन गर्ने ऐन, २०६६◆ — २०६६।१०।७

४. केही नेपाल ऐन संशोधन गर्ने ऐन, २०७२ — २०७२।११।१३

२०२० सालको ऐन नं. ७

✂.................

रकम बन्दोबस्त, रकम तहसील र सरकारी ठेक्कासम्बन्धी प्रचलित नेपाल कानूनलाई संशोधन र एकीकरण गर्न बनेको ऐन

प्रस्तावना : सर्वसाधारण जनताको आर्थिक हितका लागि रकम बन्दोबस्त, रकम तहसील र सरकारी ठेक्कासम्बन्धी प्रचलित नेपाल कानूनलाई संशोधन तथा एकीकरण गर्न वाञ्छनीय भएकोले,

श्री ५ महाराजाधिराज महेन्द्र वीर विक्रम शाहदेवबाट राष्ट्रिय पञ्चायतको सल्लाह र सम्मतिले यो ऐन बनाईबक्सेकोछ।

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ** : (१) यस ऐनको नाम "रकम र सरकारी ठेक्का बन्दोबस्त ऐन, २०२०" रहेको छ।

(२) यो ऐन नेपाल भर मुलुक लागू हुनेछ।

(३) यो ऐन २०२० साल भाद्र १ गतेदेखि प्रारम्भ हुनेछ।

२. **परिभाषा** : विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस ऐनमा,-

(क) "रकम" भन्नाले दफा ३ बमोजिम नेपाल सरकारबाट ठेक्का बन्दोबस्त भएको वा हुने काम कुरालाई सम्झनु पर्छ।

(ख) "ठेक्का" भन्नाले यो ऐन र अन्य प्रचलित नेपाल कानूनबमोजिम नेपाल सरकारका तर्फबाट दिइने ठेक्कालाई सम्झनु पर्छ।

◆ यो ऐन संवत् २०६५ साल जेठ १५ गते देखि लागू भएको।

✂ गणतन्त्र सुदृढीकरण तथा केही नेपाल कानून संशोधन गर्ने ऐन, २०६६ द्वारा झिकिएको।

(ग) “टेण्डर” भन्नाले आफ्नो शर्तहरू स्पष्ट रूपमा खुलाई सो शर्तहरूमा ठेक्का लिन कबूल गरी लाहाछाप मारी ठेक्का लिन कबूल गर्ने व्यक्तिले पठाएको दरखास्तलाई सम्झनु पर्छ ।

(घ) “बढाबढ वा घटाघट” भन्नाले यस ऐनबमोजिम ठेक्का बन्दोबस्त गर्नका लागि ठेक्का लिन चाहने व्यक्तिहरूबाट डाँक बोलाई गरिएको बढाबढ वा घटाघट सम्झनु पर्छ ।

(ङ) “डाँक” भन्नाले बढाबढ वा घटाघट हुँदा ठेक्का लिन चाहने व्यक्तिले सो ठेक्काका सम्बन्धमा कबूल गरेको नगदी वा जिन्सीका अङ्कलाई सम्झनुपर्छ ।

(च) “चलन पूर्जी” भन्नाले पट्टा पाउनु भन्दा अगावै ठेक्का शर्तबमोजिम रकम चलन गर्न वा काम सुरु गर्न अधिकार प्रदान गरी दिइने इजाजतपत्रलाई सम्झनुपर्छ ।

(छ) “कबुलियत” भन्नाले यो ऐन र अन्य प्रचलित नेपाल कानूनका अधीनमा रही नेपाल सरकार र ठेकदारका बीचमा भएको शर्तबमोजिम ठेक्का लिन कबूल गर्दै सो शर्तहरू खुलाई ठेकदारले लेखी दिएको मञ्जूरीको लिखतलाई सम्झनुपर्छ ।

(ज) “पट्टा” भन्नाले यो ऐन र अन्य प्रचलित नेपाल कानूनका अधीनमा रही नेपाल सरकार र ठेकदारका बीचमा भएको शर्त बमोजिम ठेक्का काम गर्न नेपाल सरकारले सो शर्तहरू खुलाई ठेकदारलाई दिएको इजाजतपत्रलाई सम्झनु पर्छ ।

δ(झ) “नेपाली नागरिक” भन्नाले सबै वा अधिकांश शेयर नेपाली नागरिकहरूको भएको कुनै संगठित संस्था र फर्म र नेपाल सरकारको स्वामित्व भएको संगठित संस्थालाई समेत सम्झनु पर्छ ।

δ(ञ) “तोकिएको” वा “तोकिएबमोजिमको” भन्नाले यस ऐन अन्तर्गतको नियममा तोकिएको वा तोकिए बमोजिमको सम्झनु पर्छ ।

३. **रकम बन्दोबस्त गर्ने नेपाल सरकारको अधिकार** : (१) नेपाल भर मुलुक वा कुनै खास क्षेत्रभित्र कुनै खास चीज वस्तुको एक हट्टी गरी संग्रह गर्न, उत्पादन गर्न वा बिक्री वितरण गर्न वा संग्रह उत्पादन वा बिक्री वितरण समेत सबै वा सो मध्ये केही काम गर्न वा कुनै काम कुराका सम्बन्धमा नेपाल सरकारद्वारा निर्धारित दस्तुर असुल गर्न एकाधिकार प्रदान गर्ने गरी नेपाल सरकारले यो ऐन र यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम बमोजिम ठेक्का बन्दोबस्त गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) अन्तर्गत बन्दोवस्त गरिएको ठेक्काबाट ठेकदारलाई प्राप्त भएको हक वा सुविधामा प्रतिकूल प्रभाव पर्ने गरी कसैले कुनै काम गर्न वा गराउनु हुँदैन ।

δ पहिलो संशोधनद्वारा खण्ड (झ) लाई खण्ड (ञ) गराई खण्ड (झ) थपिएको ।

(३) नेपाल सरकार बाहेक अरु कसैले कुनै रकमको ठेक्का बन्दोवस्त गर्न गराउन हुँदैन ।

४. **टेण्डर आमन्त्रित गर्ने वा बढाबढ वा घटाघट गराउने** : नेपाल सरकारले कुनै रकम वा कुनै अन्य कामको ठेक्का बन्दोवस्त गर्नु परेमा टेण्डर आमन्त्रित गरी वा बढाबढ वा घटाघट गराई बन्दोवस्त गर्नुपर्छ ।

५. **सूचना प्रकाशित गर्ने** : (१) नेपाल सरकारले कुनै रकम वा कुनै अन्य कामको ठेक्का बन्दोवस्त गर्नु परेमा देहायका कुराहरू खुलाई ठेक्का शुरु हुने मितिले कम्तीमा तीन महीना अगावै स्थानीय पत्रपत्रिकामा र ठाउँ ठाउँमा टाँस गरी सूचना प्रकाशित गर्नुपर्छ :-

(क) साबिकमा ठेक लागि आएको भए कति रूपैयाँ वा के शर्तमा ठेक लागेको हो सो कुरा, र

(ख) अब जुन शर्तहरूमा ठेक्का दिईने हो सो शर्तहरू ।

(२) ठेक्का बन्दोवस्त गर्नका लागि टेण्डर आमन्त्रित गरिएकोमा उपदफा (१) अन्तर्गतको सूचनामा सो उपदफाहरूमा लेखिएका कुराहरूका अतिरिक्त देहायका कुराहरू समेत खुलाउनु पर्छ :-

(क) टेण्डर पठाउने तरीका,

(ख) टेण्डर पठाउनु पर्ने अड्डा, कार्यालय वा अधिकारी,

(ग) टेण्डर बापत चाहिने दस्तुर,

(घ) टेण्डर दाखिल हुनु पर्ने समय र मिति, र

(ङ) टेण्डर खोलिने समय, मिति र स्थान ।

(३) ठेक्का बन्दोवस्त गर्नका लागि बढाबढ वा घटाघट गराईने भएकोमा उपदफा (१) अन्तर्गतको सूचनामा सो उपदफामा लेखिएको कुराहरूका अतिरिक्त देहाएका कुराहरू समेत खुलाउन पर्छ :-

(क) बढाबढ वा घटाघट हुने अड्डा, कार्यालय वा अन्य कुनै स्थान,

(ख) बढाबढ वा घटाघट हुने समय र मिति, र

(ग) अन्य आवश्यक कुराहरू ।

(४) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि अपरझटमा कुनै ठेक्का बन्दोवस्त गर्नुपर्ने भएमा वा एकपटक सूचना प्रकाशित गरी टेण्डर दाखिला वा बढाबढ वा घटाघट भैसके तापनि नेपाल सरकारले पुनः टेण्डर आमन्त्रित गर्ने वा बढाबढ वा घटाघट

गराउने आवश्यक देखेमा वा बीचमा टुटेको कुनै ठेक्कालाई फेरि बन्दोवस्त गर्नु पर्ने भएमा कम्तीमा सात दिनको म्याद दिई सूचना प्रकाशित गर्न सकिनेछ ।

६. **डिपोजिट राख्ने** : (१) दफा ५ अन्तर्गत प्रकाशित सूचना बमोजिम टेण्डर दिने वा बढाबढ वा घटाघट [υ]डाँक बोल्ने व्यक्ति नेपाली नागरिक भए, आफूले कबूल गरेको रूपैयाँको अंकको सयकडा पाँच, र गैर नेपाली नागरिक भए, आफूले कबूल गरेको रूपैयाँको अंकको सयकडा दश त्यस्तो सूचना प्रकाशित गर्ने अड्डा, कार्यालय वा अधिकारीको नाममा तोकिएबमोजिम आफ्नो नगिचको सरकारी माल वा भन्सार अड्डा वा बैंङ्कमा डिपोजिट राखी त्यसको सक्कल रसीद, ड्राफ्ट वा नोट टेण्डर दिएकोमा सोहिभित्र खामी पठाउनु र डाँक बोलेकोमा डाँक बोलाउने अड्डा, कार्यालय वा अधिकारी कहा दाखिल गर्नुपर्छ ।

(२) दफा १३ वा अन्य प्रचलित नेपाल कानूनबमोजिम डिपोजिट जफत हुने अवस्थामा बाहेक उपदफा (१) बमोजिम राखिएको डिपोजिट सो डिपोजिट राख्ने व्यक्तिले दिएको टेण्डर वा बोलेको डाँक अस्वीकृत भएको मितिले तीस दिनभित्र निजलाई फिर्ता गरी दिनुपर्छ ।

(३) कुनै मनासिब कारणले बाहेक उपदफा (२) मा लेखिएको म्यादभित्र कसैको डिपोजिट फिर्ता नदिईएकोमा सो म्यादपछि सो डिपोजिटको अंकको सयकडा दशका दरले वार्षिक सूद समेत सो डिपोजिट राख्ने व्यक्तिले दाबी गरी लिन पाउँछ ।

७. **टेण्डर सम्बन्धी कारवाही** : (१) दफा ५ अन्तर्गत प्रकाशित सूचना बमोजिमको रीत नपुगेको वा त्यस्तो सूचनामा तोकिदिएको समय वा मितिभित्र सोही सूचनामा तोकिदिएको अड्डा, कार्यालय वा अधिकारी कहाँ दाखिल नभएको वा यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियमको बर्खिलाप हुने अवस्थाको कुनै टेण्डर उपर ठेक्का दिने कुराका सम्बन्धमा विचार वा कारवाही गरिने छैन ।

(२) दफा ५ अन्तर्गत प्रकाशित सूचना बमोजिम टेण्डर दाखिल भैसकेपछि सम्बन्धित कर्मचारी र टेण्डरवाला वा निजको वारिसको रोहवरमा त्यस्तो सूचनामा तोकिदिएको समय, मिति र स्थानमा टेण्डर खोल्नु पर्छ ।

तर सो समय वा स्थानमा टेण्डरवाला वा निजको वारिस हाजिर नभएमा तोकिए बमोजिमको कारवाही गरी टेण्डर खोल्न यस उपदफामा लेखिएको कुनै कुराले बाधा पुऱ्याएको मानिने छैन ।

८. **बढाबढ वा घटाघटको मान्यता नदिने** : दफा ५ अन्तर्गत प्रकाशित सूचनामा बढाबढ वा घटाघटको लागि तोकिदिएको समय वा मिति भन्दा पछि वा त्यस्तो सूचनामा सो कामको लागि

[υ] पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित ।

तोकिदिएको स्थानमा बाहेक अन्य कुनै स्थानमा वा हुलाक फोन वा आकाशवाणीद्वारा बोलको कुनै पनि डाँक उपर ठेक्का दिने कुराका सम्बन्धमा विचार वा कारवाही गरिने छैन ।

९. **ठेक्का दिने वा नदिने नेपाल सरकारको अधिकार** : (१) दफा ५ अन्तर्गत प्रकाशित सूचना बमोजिम दाखिल भएको कुनै वा सबै टेण्डर वा बोलेको कुनै वा सबै डाँक नेपाल सरकारले कुनै कारण देखाई वा नदेखाई स्वीकृत वा अस्वीकृत गर्न सक्नेछ ।

तर कुनै रकमको ठेक्का बन्दोवस्त गर्दा-

(क) सो रकम बापतको रूपैयाँ गनी महसूलको रूपमा बुझाउन कबूल गर्नेले गनी किस्तामा कबूल गर्ने भन्दा सयकडा डेढ र किस्ताबन्दीमा कबूल गर्ने भन्दा सयकडा तीनसम्म कम कबूल गरेको रहेछ भने पनि सो गनी महसूलमा लिन कबूल गर्ने टेण्डर वा डाँकलाई यस उपदफा बमोजिम टेण्डर वा डाँक स्वीकृत गर्दा प्राथमिकता दिइनेछ ।

(ख) खण्ड (क) मा लेखिएको अवस्थामा वाहेक गनी किस्ताको रूपमा सो रुपैयाँ बुझाउन कबूल गर्नेले किस्ताबन्दीको रूपमा बुझाउन कबूल गर्ने भन्दा सयकडा डेढसम्म कम कबूल गरेको रहेछ भने पनि सो किस्ताबन्दीमा कबूल गर्ने भन्दा गनी किस्तामा कबूल गर्नेलाई यस उपदफा बमोजिम टेण्डर वा डाँक स्वीकृत गर्दा प्राथमिकता दिइनेछ ।

✚(१क) उपदफा (१) को प्रतिबन्धात्मक वाक्यांश (क) र (ख) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि, कुनै ठेक्काका सम्बन्धमा कुनै नेपाली नागरिकले गनी महसूल, गनी किस्ता वा किस्ताबन्दी मध्ये जुनसुकै रूपबाट ठेक्का वापतको रुपैयाँ बुझाउने कबूल गरेको भए पनि, निजले बुझाउन कबूल गरेको रुपैयाँकै बरावर वा सोभन्दा कम अंकमा सो ठेक्का कबूल गर्ने गैर नेपाली नागरिकलाई सो प्रतिबन्धात्मक वाक्यांशहरूमा लेखिए बमोजिमको प्राथमिकता दिइने छैन ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम सबै टेण्डर वा डाँक अस्वीकृत गरिएकोमा नेपाल सरकारले फेरि टेण्डर आमन्त्रित गरी वा बढाबढ वा घटाघट गराई ठेक्का बन्दोवस्त गर्न सक्नेछ ।

(३) उपदफा (१) र (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि नेपाल सरकारले मनासीब ठहऱ्याएमा अघि टेण्डर दिने वा डाँक बोल्नेहरुको टेण्डर वा डाँक कायमै राखी पुनः टेण्डर आमन्त्रित गर्न वा बढाबढ वा घटाघट गराउन पनि सक्नेछ र सो बमोजिम अर्कोपटक दाखिल भएको टेण्डर वा बोलेको डाँक र अघिल्लो टेण्डर वा डाँकको विचार गरी अघिल्लो वा पछिल्लो

✚ पहिलो संशोधनद्वारा थप ।

कुनै टेण्डरवाला वा डाँक बोल्ने व्यक्तिसित ठेक्का बन्दोबस्त गर्न सक्नेछ । तर त्यसरी फेरि टेण्डर आमन्त्रित गर्ने वा बढाबढ वा घटाघट गराउने निर्णय गरिएकोमा अघि टेण्डर दाखिल गर्ने वा डाँक बोल्ने कुनै व्यक्तिलाई चित्त नबुझे आफ्नो टेण्डर वा डाँक खारेज होस् भनी दरखास्त दिन आउनु भनी बाटामा लाग्ने समयको समेत अन्जाम गरी मनासिव म्याद तोकी सूचना जारी गर्नुपर्छ र सो म्याद वा टेण्डर दाखिल गर्न वा बढाबढ वा घटाघट गराउन अर्को पटक निर्धारित गरिएको दिनसम्मको म्याद मध्ये जुन म्याद बढी दिनको हुन्छ सो म्यादभित्र कसैको त्यस्तो दरखास्त परेमा निजको टेण्डर वा डाँक खारेज गरिदिनुपर्छ र सो बमोजिम भएकोमा त्यस्तो टेण्डर वा डाँक अस्वीकृत भए सरह डिपोजिट फिर्ता दिनुपर्छ । सो म्याद भित्र त्यस्तो दरखास्त नदिने टेण्डरवाला वा डाँक बोल्ने व्यक्तिले आफ्नो टेण्डर वा डाँकको अंक पछिल्लो पटकको लागि पनि कायमै राख्न मञ्जुर गरेको मानिनेछ ।

१०. **ठेक्कासम्बन्धी अयोग्यता** : देहायमा लेखिएका कुनै व्यक्तिलाई सरकारी रकम वा अन्य कुनै कामको ठेक्का दिन र त्यस्तो व्यक्तिले ठेक्का लिन समेत हुँदैन :-

(क) चोरी, डाँका, रहजनी, जवरजस्ती चोरी, नकबजनी, ठगी, किर्ते, जालसाजी वा ज्यान सम्बन्धी अपराधको अभियोगमा कसूरबन्द ठहरी सजाय पाएका, वा

(ख) ऋण तिर्न नसकी साहुको दामासाहीमा परेका, वा

(ग) सरकारी बाँकी लागि तिर्न नसक्ने भएका ।

११. **ठेक्काको अवधि र किस्ता कायम गर्ने** : (१) यस ऐन बमोजिम कुनै रकमको ठेक्का बन्दोवस्त गर्दा तीन वर्षको अवधिको लागि गरिनेछ ।

तर आर्थिक लाभ वा सार्वजनिक हितको दृष्टिकोणबाट आवश्यक देखिएमा नेपाल सरकारले सो भन्दा कम वा बढी जतिसुकै अवधिका लागि पनि त्यस्तो ठेक्का बन्दोवस्त गर्न यस उपदफामा लेखिएको कुनै कुराले बाधा पुऱ्याएको मानिने छैन ।

(२) यस ऐन बमोजिम कुनै रकमको ठेक्का बन्दोवस्त गर्दा ठेकदारले बुझाउन कबूल गरेको ठेकको रूपैयाँ गनी महसुल, गनी किस्ता वा किस्ताबन्दी मध्ये कुनै एक किसिमबाट बुझाउनु पर्ने शर्त राखिनेछ ।

तर आर्थिक लाभ वा राष्ट्रिय हितको दृष्टिकोणबाट उचित देखिएमा ठेकको रुपैयाँ बुझाउने तरिकाबारे नेपाल सरकारले त्यस्तो शर्तको सट्टा अन्य कुनै शर्त तोक्न यस उपदफामा लेखिएको कुनै कुराले बाधा पुऱ्याएको मानिने छैन ।

(३) रकम बाहेक अन्य कुनै सरकारी कामको ठेक्का बन्दोवस्त गर्दा ठेकको अवधि र रुपैयाँको भुक्तनी बारे नेपाल सरकार र ठेकदारका बीचमा भएको शर्तबमोजिम हनेछ ।

[ʋ]१२. **गनी महसूल, गनी किस्ता र किस्ताबन्दीको रुपैयाँ बुझाउने तरिका** : (१) ठेक्काको शर्त बमोजिम ठेकदारले नेपाल सरकारलाई बुझाउनुपर्ने रुपैयाँ गनी महसुल, गनी किस्ता वा किस्ताबन्दीमा बुझाउन कबूल गरेको भए, जति वर्षको लागि निजले सो ठेक्का पाएको हो, त्यति वर्षको दामासाहीले प्रत्येक वर्षको निमित्त बराबर पर्ने गरी सो बुझाउनु पर्ने रूपैयाँलाई किस्तामा बाँडी वार्षिक किस्ता कायम गरी उपदफा (२) र (३) मा लेखिए बमोजिम बुझाउनु पर्छ । ठेकदारले सो उपदफाहरू बमोजिम बुझाउनु पर्ने पहिलो किस्ता नबुझाएसम्म रकम चलन गर्न पाइने छैन ।

(२) ठेकदारले ठेक्का बापतको रूपैयाँ गनी महसुलको रूपमा बुझाउन कबूल गरेको रहेछ भने उपदफा (१) बमोजिम कायम हुन आउने पहिलो वर्षको वार्षिक किस्ता निजको टेण्डर वा डाँक स्वीकृत भएको जनाउ निजले पाएका मितिले सात दिनभित्र र त्यसपछिको प्रत्येक वर्षको वार्षिक किस्ता सो वर्ष सुरु हुनुभन्दा कम्तीमा एक महिना अगाबै बुझाउनु पर्छ ।

(३) ठेकदारले ठेक्का वापतको रूपैयाँ गनी किस्ता वा किस्ताबन्दीको रूपमा बुझाउन कबूल गरेको रहेछ भने उपदफा (१) बमोजिम प्रत्येक वर्षको वार्षिक किस्ता बापत हुने रुपैयाँलाई ठेकदार नेपाली नागरिक भए, चार र गैर नेपाली नागरिक भए, तीन बराबर किस्तामा पुनः विभाजित गरी पहिला वर्षको पहिलो किस्ता निजको टेण्डर वा डाँक स्वीकृत भएको जनाउ निजले पाएको मितिले सात दिनभित्र र त्यसपछिको प्रत्येक किस्ता देहायको म्यादभित्र बुझाउनुपर्छ -

(क) ठेक्का बापतको रूपैयाँ गनी किस्ताको रूपमा बुझाउने कबूल भएकोमा पहिलो वर्षको दोस्रो किस्ता र त्यसपछिको प्रत्येक किस्ता सो किस्ताको अवधि प्रारम्भ हुनुभन्दा कम्तीमा एक महीना अगावै र

(ख) ठेक्का बापतको रूपैयाँ किस्ताबन्दीको रूपमा बुझाउने कबूल भएकोमा :-

(१) ठेकदार नेपाली नागरिक भए, पहिलो वर्षको दोस्रो किस्ता पहिलो किस्ता बुझाएको मितिले पाँच महिनाभित्र र त्यसपछिको अन्य किस्ता अघिल्लो किस्ता बुझाएको मितिले तीन महिनाभित्र ।

[ʋ] पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित ।

(२) ठेकदार गैर-नेपाली नागरिक भए पहिलो वर्षको दोस्रो किस्ता पहिलो किस्ता बुझाएको सात महिनाभित्र र त्यसपछिका अन्य किस्ता अघिल्लो किस्ता बुझाएको मितिले चार महिनाभित्र ।

(४) उपदफा (२) र (३) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि पहिला किस्ता र ठेक्का भुक्तान हुने अन्तिम किस्ता बाहेक अरु कुनै किस्ताको रूपैयाँ ठेकदारले सो उपदफाहरूमा लेखिएको म्यादभित्र दाखिल गर्न नसकी थप म्यादको माग गरेमा सो ठेक्का बन्दोवस्त गर्ने अधिकारी वा तोकिएको अधिकारीले बढीमा एक महिनासम्मको र नेपाल सरकारले बढीमा दुई महिनासम्मको म्याद थप दिन सक्नेछ र त्यसरी म्याद थप भएकोमा वार्षिक सयकडा दशका दरले सो थप भएको अवधिको सूद समेत लगाई ठेकदारले सो किस्ता बुझाउनु पर्छ ।

(५) उपदफा (४) बमोजिम ठेकदारलाई म्याद थप भएकोमा दफा १४ को उपदफा (१) बमोजिम जमानत लिएकोमा बाहेक जुन किस्ताका सम्बन्धमा म्याद थप भएको हो सो किस्ता र त्यस सम्बन्धमा सो उपदफाबमोजिमको सूद बापत ठेकदारबाट धन जमानी लिइनेछ । त्यस्तो धन जमानी ठेकदारले म्याद थप पाएको मितिले सात दिनभित्र ठेक्का बन्दोवस्त गर्ने अधिकारी वा तोकिएको अन्य कुनै अधिकारी छेउ दाखिल गर्नुपर्छ ।

✚१२क. **ठेक्का तोड्ने** : दफा १२ को उपदफा (४) बमोजिम थप म्याद दिइएकोमा सो थप म्यादभित्र र त्यस्तो थप म्याद नदिएकोमा सो दफाको उपदफा (२) र (३)मा लेखिएको म्यादभित्र ठेकदारले सो उपदफाहरुमा लेखिए बमोजिम नेपाल सरकारलाई बुझाउन पर्ने रूपैयाँ नबुझाएमा वा सो दफाको उपदफा (५) बमोजिम धन जमानी दाखिल गर्न नसकेमा निजको ठेक्का तोडिने छ र त्यस सम्बन्धमा ठेकदारले आफ्नो कबुलियत बमोजिमको काम नगरे सहर दफा २७ लागू हुनेछ ।

१३. **डिपोजिट जफत हुने** : ठेक्का बन्दोवस्त गर्नका लागि यस ऐन बमोजिम कुनै टेण्डर वा डाँक स्वीकृत भएकोमा सो टेण्डर दिने वा डाँक दिने वा डाँक बोल्ने व्यक्तिले तोकिए बमोजिमको म्यादभित्र चलन पूर्जी नलिएमा वा पट्टा नउठाएमा निजले दफा ६ बमोजिम राखेको डिपोजिट जफत भै नेपाल सरकार लाग्नेछ ।

तर त्यस्तो व्यक्ति चलन पूर्जी लिन वा पट्टा उठाउन हाजिर हुँदाहुँदै पनि निजलाई त्यस्तो पूर्जी वा पट्टा दिइएको रहेनछ भने यस उपदफाबमोजिम निजको डिपोजिट जफत हुनेछैन ।

✚ पहिलो संशोधनद्वारा थप ।

υ१४. **जमानत वा डिपोजिट लिने** : (१) किस्ताबन्दीमा कुनै रकमको ठेक्का बन्दोबस्त गर्दा सो ठेक्का लिन कबूल गर्ने व्यक्तिबाट देहायबमोजिम डिपोजिट लिएर मात्र ठेक्का बन्दोवस्त गर्नुपर्छ :-

(क) ठेक्का कबूल गर्ने व्यक्ति नेपाली नागरिक भएमा निजले बुझाउनु पर्ने जम्मा ठेक रुपैयाँको चार खण्डको एक खण्ड बराबर नेपाल ✂.......... भित्रको अचल जायजेथा वा राष्ट्रिय ऋणपत्रको जमानत वा नगद रूपैयाँ डिपोजिट लिएर ।

(ख) ठेक्का कबुल गर्ने गैर-नेपाली नागरिक भएमा निजले बुझाउनु पर्ने जम्मा ठेक रुपैयाँको तीन खण्डको एक खण्ड बराबर नेपाल ✂......... भित्रको अचल जायजेथा वा ऋणपत्रको जमानत वा नगदी रुपैयाँ डिपोजिट लिएर ।

(२) रकम बाहेक अरु कुनै कामको ठेक्का बन्दोवस्त गर्दा जमानत लिने दिने कुराका सम्बन्धमा नेपाल सरकार र ठेकदारका बीचमा भएको शर्त बमोजिम हुनेछ ।

(३) यस दफाको प्रयोजनको लागि कुनै अचल सम्पत्तिको मूल्यांकन गर्दा कर अड्डाबाट सो सम्पत्तिको मूल्यांकन भएकोमा सोही बमोजिम र त्यस्तो मूल्याकंन नभएकोमा θगाउँपालिका वा नगरपालिका मार्फत पञ्चकीर्ति मोल कायम गरी मूल्यांकन गरिनेछ ।

तर सो बमोजिम भएको मूल्याकन ठीक छैन भन्ने लागेमा सो कुराको कारण सहितको पर्चा खडा गरी जमानत लिने कर्मचारीले थप जमानत माग्न सक्नेछ ।

(४) नेपाल सरकारका तर्फबाट बन्दोवस्तहुने कुनै ठेक्काका सम्बन्धमा कुनै सरकारी कर्मचारीलाई जमानत लिंदा, निजले नेपाल सरकारबाट पाउने पारिश्रमिकको रूपैयाँ कट्टा हुने गरी जमानी लिन हुँदैन ।

१५. **पट्टा दिने र कबुलियत गराउने** : (१) तर ऐनबमोजिम नेपाल सरकारका तर्फबाट कसैलाई कुनै ठेक्का दिन स्वीकृत भैसकेपछि ठेक्का बन्दोवस्त गर्ने अड्डा, कार्यालय वा अधिकारीले सात दिनभित्र सो कुराको सूचना सो ठेक्का दिन स्वीकृत भएको व्यक्तिको नाममा जारी गर्नु पर्छ । तर ठेक्का दिने कुरा स्वीकृत गर्ने र ठेक्का बन्दोवस्त गर्ने अड्डा, कार्यालय वा अधिकारी एउटा नभई

υ पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित ।

✂ गणतन्त्र सुदृढीकरण तथा केही नेपाल कानून संशोधन गर्ने ऐन, २०६६ द्वारा झिकिएको ।

θ केही नेपाल ऐन संशोधन गर्ने ऐन, २०७२ द्वारा संशोधित ।

पृथक पृथक भएमा ठेक्का लिने कुरा स्वीकृत भएको जनाउ ठेक्का बन्दोवस्त गर्ने अड्डा, कार्यालय वा अधिकारीले पाए पछि मात्र सूचना जारी गर्ने सात दिनको म्याद शुरु हुनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम सूचना जारी गर्दा बाटाका म्याद बाहेक सात दिनको म्याद दिई सो म्यादभित्र आफ्नो कबूल बमोजिम कबूलियत गर्न नआएमा वा अर्को टेण्डर वा डाँकवालालाई ठेक्का दिइने कुरा स्पष्ट खोली सूचना तामेल गर्नु गराउनुपर्छ ।

(३) उपदफा (१) र (२) बमोजिम जारी भएको सूचनाको म्यादमा सो व्यक्ति हाजिर भई कबुलियत गर्न मञ्जूर गरे ठेक्का बन्दोवस्त गर्ने अड्डा कार्यालय वा अधिकारीले निजबाट तुरुन्त कबुलियत गराई निजलाई पट्टा वा चलन पूर्जी दिनुपर्छ । त्यस्तो व्यक्ति हाजिर नभएमा वा आफ्नो कबूल बमोजिम कबूलियत गर्न मञ्जूर नगरेमा निज पछिको दोस्रो, तेस्रो इत्यादि क्रम अनुसार अरु टेण्डर वा डाँकवालालाई प्राथमिकता दिई उपदफा (२) बमोजिमको सूचना जारी गरी ठेक्का बन्दोबस्त गर्न सक्नेछ ।

(४) टेण्डर वा डांक स्वीकृत गर्ने र ठेक्का बन्दोवस्त गर्ने अड्डा कार्यालय वा अधिकारी एउटै नभई पृथक पृथक भएमा ठेक्का बन्दोवस्त गर्ने अड्डा, कार्यालय वा अधिकारीले टेण्डर खोलिएको वा डाँक बोलाइएको तीन दिनभित्र टेण्डर वा डाँक स्वीकृत गर्ने वा नगर्ने निकासाका लागि सो स्वीकृत गर्ने अड्डा, कार्यालय वा अधिकारीले जाहेर गर्नुपर्छ र त्यस्तो जाहेरी दाखिल भएको तीस दिनभित्र सो अड्डा, कार्यालय वा अधिकारीले पनि टेण्डर वा डाँक स्वीकृत भए वा नभएको निकासा दिइसक्नुपर्छ । सो म्यादभित्र जाहेर नगरेको वा निकासा नदिएको कारणले नेपाल सरकारलाई कुनै हानी नोक्सानी भएमा जसको ढिलाई वा लापरवाहीले गर्दा म्यादभित्र जाहेर वा निकासा हुन नसकेको हो सो कर्मचारीबाट सो हानी नोक्सानी असुल उपर गरी लिइनेछ ।

१६. **पट्टा कबूलियतको प्रतिलिपि बही बुझ्ने अड्डामा पठाउने** : यस ऐन बमोजिम नेपाल सरकारको तर्फबाट बन्दोबस्त भएको ठेक्कामा ठेकदारले कबुलियत गरी पट्टा उठाएको वा चलन पूर्जी लिएको सात दिनभित्र सो कबूलियत वा चलन पूर्जीको रीतपूर्वकको प्रतिलिपि आफ्नो बही बुझ्ने अड्डामा पठाउनु पर्छ ।

[ט]१७. **ठेक्का तोड्न वा छोड्न नहुने** : पट्टा कबूलियतको कुनै शर्त बर्खिलाप काम गरेकोमा वा त्यस्तो शर्तबमोजिम गर्नुपर्ने कुनै काम नगरेमा वा दफा १२ बमोजिम ठेक्का तोडिएकोमा वाहेक यो ऐन बमोजिम पट्टा कबूलियत भैसकेपछि नेपाल सरकार र ठेकदार दुबैको मञ्जूरी बिना ठेक्काको अवधि भुक्तान नहुँदै बीचमा कुनै ठेक्का तोड्न वा छोड्न हुँदैन ।

[ט] पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित ।

१८. **साझा गरी वा संयुक्त रुपमा लिएको ठेक्काको दायित्व** :(१) कुनै ठेक्का बन्दोबस्त हुँदा दुई वा सो भन्दा बढी व्यक्तिहरू मिली साझामा ठेक्का लिएकोमा सो मध्ये कसैले सो ठेक्काको अवधि भुक्तान हुनु भन्दा अगावै आफ्नो दायित्व समाप्त हुने गरी साझेदारीबाट अलग हुन पाउने छैन ।

(२) कुनै ठेक्का बन्दोबस्त हुँदा दुई वा सो भन्दा बढी व्यक्तिहरू मिली संयुक्त रूपमा ठेक्का लिएकोमा त्यस्तो व्यक्तिहरूको सो ठेक्का सम्बन्धी अधिकार र दायित्व निम्न लिखितानुसार हुनेछ :-

(क) लिखत गरी सो ठेक्कामा त्यस्ता व्यक्तिहरूको हिस्सा निर्धारित गरिएको भए सो लिखतको दामासाही अनुसार, र

(ख) त्यस्तो लिखत नभए बराबरीको दामासाही अनुसार ।

(३) उपदफा (२) को खण्ड (ख) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि नेपाल सरकारको लिनुपर्ने कुनै बाँकी वक्यौता सो खण्ड बमोजिमको दामासाहीले असुल गर्दा सो मध्ये कुनै व्यक्तिबाट असुल उपर हुन नसकेमा उपर नभए जति बाँकी सो मध्ये बाँकी व्यक्तिहरूबाट दामासाहीले असुल उपर गरिनेछ र सो बमोजिम दामासाही गर्दा पनि असुल उपर हुन नसकेमा अरु बाँकी व्यक्तिहरूबाट दामासाहीले असुल गर्दै गै पूरा असुल उपर नभएसम्म सोही बमोजिम कारवाही गर्दै जानुपर्छ ।

१९. **जमानी हुने व्यक्तिको दायित्व** : कुनै सरकारी ठेक्कामा आफूले बुझाउनु पर्ने रकम कुनै ठेकदारले बुझाउन नसकी बाँकी लागेमा अन्य प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम निजबाट असुल नभए जति बाँकी निजको जमानी हुनेबाट असुल गरिनेछ ।

२०. **एकाघर अंशियारको दायित्व** : अंश नभै सगोलमा रहेको गोश्वारा धनबाट व्यवहार चलाउन प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम अधिकार पाएका व्यक्तिले सो गोश्वारा धनबाट व्यहोर्ने गरी यस ऐन बमोजिम कुनै ठेक्का लिएको रहेछ भने त्यस्तो ठेक्का सम्बन्धी अधिकार र दायित्व प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम सबै अंशियारको हुनेछ ।

तर ठेक्का बन्दोवस्त हुँदा त्यसमा सरीक हुन मञ्जूर भई ठेक्का लिएकोमा त्यस्ता अंशियार बाहेक अरु अंशियार मध्ये कसैले सो ठेक्कामा सरीक हुन मञ्जूर नभै पट्टा उठाएको वा चलन पूर्जी लिएको मितिले दुई महिनाभित्र सो कुराको लिखित सूचना ठेक्का बन्दोवस्त गर्ने अड्डा, कार्यालय वा अधिकारीलाई दिएमा सो ठेक्कामा निजको कुनै हक वा दायित्व रहने छैन ।

२१. **भित्री तवरबाट ठेक्का लिने व्यक्तिको दायित्व** : कुनै व्यक्तिले आफू देखा नपरी अर्को कुनै व्यक्तिलाई अघि सारी भित्री तवरबाट सरकारी ठेक्का लिन वा चलाउन हुँदैन । कसैले लिए वा

चलाएमा निजलाई सो ठेक्कामा कबूल गरिएको जम्मा रूपैयाँको सयकडा दशका दरले जरिवाना गरी ठेक बाँकी भए निजबाट समेत असुल उपर गरिनेछ ।

२२. **ठेकदारले कटकेन्दार बन्दोबस्त गर्न सक्ने** : (१) सरकारी ठेक्का लिने कुनै ठेकदारले आफूले ठेक्का लिंदा भए गरेको शर्तहरूका अधीनमा रही आफ्नो तर्फबाट कटकेन्दार बन्दोबस्त गरी ठेक्का चलाउन हुन्छ र सो बमोजिम कटकेन्दार बन्दोबस्त गरेकोमा ठेकदार र कटकेन्दारका बीचमा भएको पट्टा, कबूलियत वा सो सम्बन्धी शर्तनामाको लिखतको एक प्रति रीपूर्वकको नक्कल पन्ध्र दिनभित्र ठेक्का बन्दोवस्त गर्ने अड्डा, कार्यालय वा अधिकारीकहाँ दाखिल गर्न वा पठाउन पर्छ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम कटकेन्दार बन्दोवस्त गरी ठेक्का चलाउने कुनै ठेकदारको मृत्यु भएमा सो ठेक्का सो कटकेन्दारलाई दिन नेपाल सरकार बाध्य हुने छैन ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम कुनै ठेकदारले कटकेन्दार बन्दोबस्त गरे तापनि सो ठेक्काका सम्बन्धमा नेपाल सरकार प्रति ठेकदारको दायित्व समाप्त नभई पूर्ववत् कायम रहेनछ ।

२३. **ठेक्काको अवधि भुक्तान नहुँदै ठेकदारको मृत्यु भएमा वा ठेकदारले ठेक्का तोडेमा वा छोडेमा ठेक्का बन्दोवस्त गर्ने** : (१) सरकारी ठेक्का लिने कुनै ठेकदार सो ठेक्काको अवधि भुक्तान नुहुँदै मरेमा निजको हकदार वा धनजमानी हुने व्यक्तिले सो ठेक्का लिन्छु भनी तीस दिनभित्र ठेक्का बन्दोवस्त गर्ने अड्डा, कार्यालय वा अधिकारीका समक्ष दरखास्त दिएमा यो ऐन र यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियमका अधीनमा रही बाँकी अवधिसम्मका लागि त्यस्ता दरखास्तवालालाई सो ठेक्का दिइनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम ठेक्का पाउनका लागि हकदार र जमानी हुने व्यक्ति दुबैको दरखास्त परेमा हकदारलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।

(३) ठेक्काको अवधि भुक्तान नुहुँदै कुनै ठेकदारले ठेक्का छोडे वा तोडेमा सो ठेकदारको जमानी हुने व्यक्तिले साविककै शर्तमा सो ठेक्का लिन मञ्जूर गरी पैंतीस दिनभित्र दरखास्त दिएमा सो ठेक्का निजैलाई दिइनेछ ।

(४) उपदफा (१) वा (३) बमोजिम जमानी लिने वा उपदफा (५) बमोजिम अरु कसैले ठेक्का पाएकोमा सो मिति पछिको सो ठेक्का सम्बन्धी काम कुरामा साविक ठेकदार वा निजको हकदारको कुनै अधिकार वा दायित्व हुने छैन ।

(५) उपदफा (१), (२) वा (३) बमोजिम ठेक्का पाउने अवस्थाको कुनै व्यक्तिले सो बमोजिम ठेक्का लिन दरखास्त नदिएमा यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियमका अधीनमा रही सो बाँकी अवधिसम्मको लागि अर्को ठेकदार बन्दोवस्त गर्न सकिनेछ ।

२४. **अमानतबाट चलाउने** : कुनै सरकारी रकम वा कामका सम्बन्धमा समयमै ठेक्का बन्दोवस्त हुन नसकेमा वा ठेक्का बन्दोवस्त भए तापनि ठेकदार मरी वा भागी ठेक्का बमोजिमको काम हुन नसक्ने देखिएमा नेपाल सरकारले त्यस्तो ठेक्काको काम अमानतबाट चलाउन वा सम्बन्धित अड्डा, कार्यालय वा अधिकारीलाई सो बमोजिम चलाउने आदेश दिन सक्नेछ ।

२५. **आफूले तिर्न परेको अर्काको हिस्साको रूपैयाँ असुल गर्ने** : दफा १८ को उपदफा (३) बमोजिम कुनै व्यक्तिले अर्काको हिस्साको रूपैयाँ बुझाएकोमा वा लिखत बमोजिम कटकेन्दारले तिर्न बुझाउनु पर्ने रूपैयाँ निजले नबुझाई दफा २२ को उपदफा (३) बमोजिम ठेकदारले बुझाउनु परेकोमा वा जमानी हुने व्यक्तिबाट दफा १९ बमोजिम बाँकी बक्यौता असुल गरिएकोमा रूपैयाँ बुझाउने दायित्व भएका त्यस्ता हिस्सेदार, कटकेन्दार वा ठेकदारबाट क्रमशः सो रूपैयाँ बुझाउने वा बाँकी तिर्ने हिस्सेदार, ठेकदार वा जमानी हुने व्यक्तिले आफूले बुझाए जति अदालतबाट असुल उपर गराई लिन पाउँछ ।

२६. **रकमको कानूनी बन्देज उल्लंघन गरेमा सजाय** : कसैले दफा ३ को उपदफा (२) वा (३) को बर्खिलाप हुने गरी कुनै काम कुरा गरेमा निजलाई अन्य प्रचलित नेपाल कानूनमा सजायको कुनै खास व्यवस्था भएकोमा सोही बमोजिम र त्यस्तो व्यवस्था नभएकोमा बिगो भए बिगो समेत असुल गरी निजलाई सो बिगोबमोजिम जरिवाना र बिगो केही नभए पाँच सय रूपैयाँसम्म जरिवाना हुन्छ ।

२७. **नोक्सानी बिगो भर्ने भराउने** : (१) कुनै ठेकदारले आफूले गरेको कबूलियतबमोजिम काम नगरेमा वा ठेक्काको अवधि भुक्तान हुनुभन्दा अगावै ठेक्का छोडे वा तोडेमा त्यसबाट नेपाल सरकारलाई भएका नोक्सानी र नेपाल सरकारले ठेकदारबाट लिनु पर्ने बाँकी र त्यसको दश प्रतिशत सूद समेत सो ठेकदारले राखेको डिपोजिटबाट असुल नभए निज र निजको जमानी हुने व्यक्तिबाट कानूनबमोजिम असुल उपर गरिनेछ ।

तर आफ्नो काबु बाहिरको परिस्थिति परी ठेकदारले सो ठेक्काको काम गर्न नसकेको रहेछ भने नेपाल सरकारले सोबमोजिम असुल गर्नुपर्ने अंकमा मनासिब सम्झे जति अंक मिनाहा दिन सक्नेछ ।

(२) नेपाल सरकारले ठेक्का बन्दोबस्त गरी ठेकदारलाई दिएको पट्टा वा चलन पूर्जीको कुनै शर्तको उल्लंघन गरेमा वा ठेक्काको अवधि भुक्तान हुनुभन्दा अगावै ठेक्का छुटाएमा त्यसबाट ठेकदारलाई भएको हानी नोक्सानी नेपाल सरकारले व्यहोर्नु पर्छ ।

✚२७क. **गैर नेपाली नागरिक प्रमाणित भएमा सहुलियत नपाउने** : कसैले नेपाली नागरिक भनी ठेक्का लिएकोमा पछि गैर नेपाली नागरिक प्रमाणित भएमा निजले यो ऐन बमोजिम नेपाली नागरिकले पाएको सुविधा पाउने छैन र प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम त्यस्तो व्यक्तिले सजाय पाउने रहेछ भने त्यस्तो सजाय दिन समेत यस ऐनले बाधा पुऱ्याउने छैन ।

२८. **जाहेरवालालाई छुट** : (१) सरकारी ठेक्कामा चोरी, ढाँटी वा दबाई छपाई खाने खुवाउनेहरू मध्ये कसैले सो कुराको पोल उजूर नपर्दै तोकिएको अधिकारीका समक्ष आफै सो कुरा जाहेर गरेमा निज उपर यस ऐन बमोजिम कारवाही चलाइने वा सजाय गरिने छैन ।

तर निजबाट बिगो असुल गर्नु पर्ने रहेछ भने सो बिगो असुल गर्न यस उपदफाले बाधा पुऱ्याएको मानिने छैन ।

(२) सरकारी ठेक्कामा चोरी, ढाँटी वा दबाई छपाई खाए खुवाएको कुरा जाहेर गर्नेलाई प्रचलित नेपाल कानूनबमोजिम कमिशन दिने व्यवस्था भएकोमा त्यस्तो कमिशनको आधा उपदफा (१) बमोजिमको जाहेरवालालाई पनि दिइनेछ ।

२८क. σ............

२९. **अधिकार सुम्पने** : यस ऐनबमोजिम आफूले पाएको अधिकार नेपाल सरकारले आवश्यकता अनुसार आफ्ना मातहतका कुनै अड्डा, कार्यालय वा अधिकारीलाई सुम्पन सक्नेछ ।

३०. **यो ऐनबमोजिम हुने** : यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियममा लेखिएको जति कुरामा सोहीबमोजिम र अरुमा प्रचलित नेपाल कानून र त्यस्तो कानूनका अधिनमा रही नेपाल सरकार र ठेकदारका बीचमा भएको ठेक्का सम्बन्धी लिखतबमोजिम हुनेछ ।

३१. **नियम बनाउने अधिकार** : यो ऐनको उद्देश्य कार्यान्वित गर्न नेपाल सरकारले आवश्यकता अनुसार समय समयमा नियम बनाउन सक्नेछ ।

✚ पहिलो संशोधनद्वारा थप ।

σ अर्थ सम्बन्धी केही नेपाल ऐन संशोधन गर्ने ऐन, २०४७ द्वारा खारेज गरिएको ।

द्रष्टव्य :- केही नेपाल कानून संशोधन गर्ने ऐन, २०६३ बमोजिम रूपान्तर भएका शब्दहरू:-

"श्री ५ को सरकार" भन्ने शब्दको सट्टा "नेपाल सरकार" ।